

UPPSALA
UNIVERSITET

Barns rätt till bostad? Perspektiv från det sociala arbetets praktik

Stina Fernqvist
Institutionen för Socialt Arbete,
Uppsala Universitet

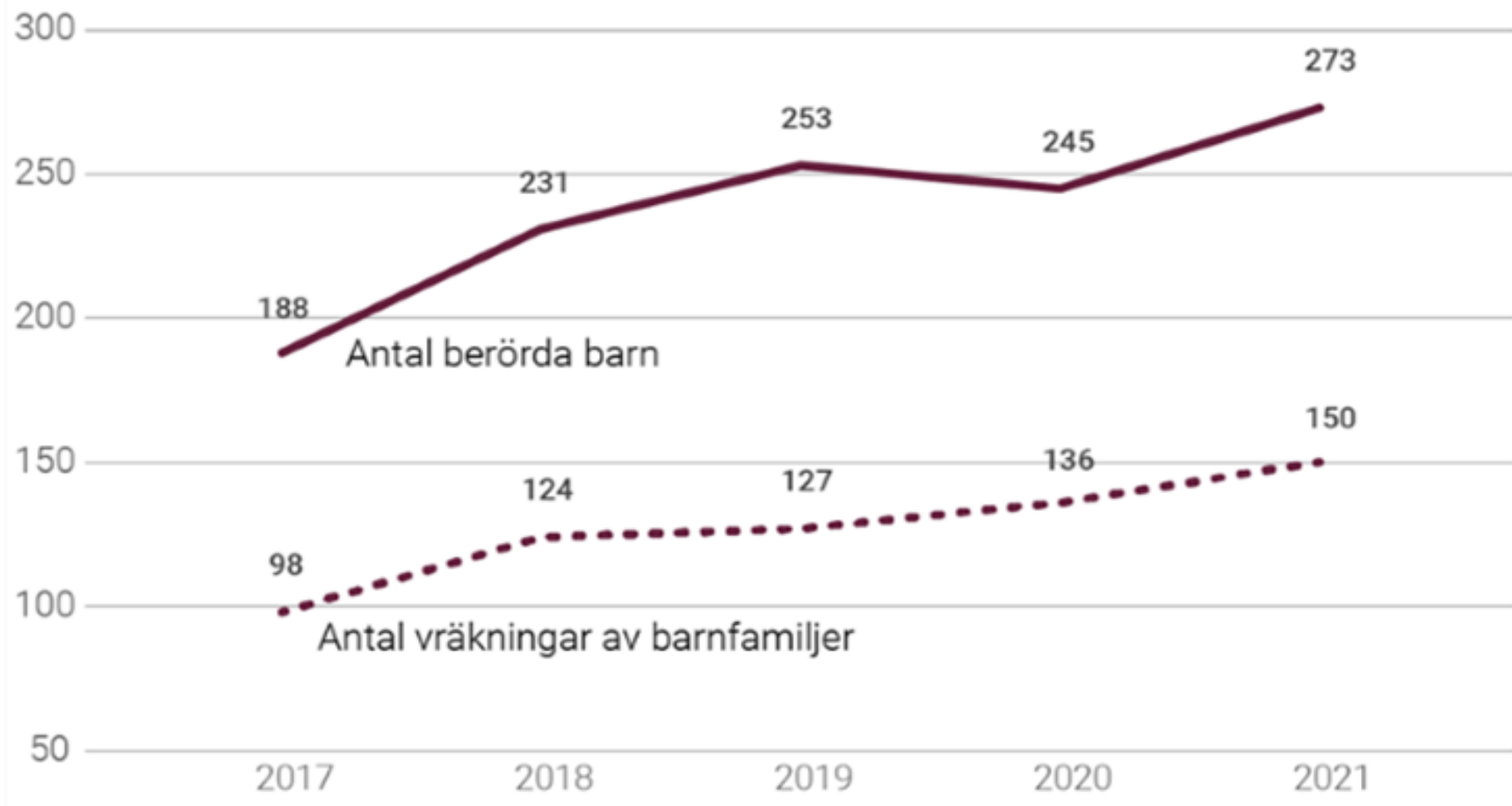
stina.fernqvist@uu.se

Barns rätt till bostad – vräkningsrisk och instabila boendevillkor

- Barns boende enligt Barnkonventionen
  - Framhåller konventionsstaternas ansvar att bistå vårdnadshavare i att säkerställa barns rätt till en adekvat levnadsstandard, ”särskilt i fråga om mat, kläder och bostäder” (Artikel 27)
- Barnvräkningar efter nollvisionen 2007
- Bristfälligt kunskapsläge
  - Barn i vräkningsrisk
  - Barn som lever under instabila boendevillkor
  - Barnfamiljer och renovräkningar

”Inga barn ska vräckas” – nollvisionen och dess följder

- Initiativ med syfte att förbättra barnperspektivet
  - Lättillgänglig statistik via Kronofogdemyndigheten (KFM), möjligt att följa utvecklingen över tid
  - Vräckningsförebyggande insatser
- 5000 barn har omfattats av verkställda vräckningar sedan 2007, långt fler är registrerade i ansökningar om vräckning hos KFM
  - Bostadssociala kontrakt (sekundär bostadsmarknad) har ökat under de senaste åren, och barnfamiljer med låga inkomster uppges vara en växande grupp

Tabell 1: Antalet vräkningar av barnfamiljer och antalet barn som berörts av verkställd vräkning från januari 2017 t.o.m. juni 2021.

(Diagram återpublicerat med tillstånd av Kronofogden)

Barns och ungas perspektiv (BO 2016)

Jag visste att jag är omyndig, alltså ett barn, då visste jag att jag hade rätt till att få något ordnat inom bostad. Det var jag helt medveten om. Det hade varit bra om socialen förklarat detta för mig, att jag har de här rättigheterna och såhär mycket kan vi ordna för dig.

De tog mamma på orden och så var det inget mer med det. Ingen uppföljning någonstans. Inget besök till det nya boendet som mamma påstod fanns.

Man sitter alltid på nålar. Man sitter i beredskap, krigsberedskap på något sätt.

FN:s Barnkonvention (*UNCRC*)

- Moraliskt ansvar att efterfölja och respektera konventionen – kan införlivas i lagstiftning
  - Påverkansperspektiv snarare än förändringsperspektiv
- Ratificerad i Sverige 1990, inkorporerad i lagstiftning 2020
- Universella definitioner av barns rättigheter
  - Omsorg och skydd
  - Delaktighet i frågor som rör dem
  - Barns medborgarskap

Välfärdsstatens handlingsutrymme i förhållande till barns rätt till bostad

- Barnkonventionens betydelse?
- Principer om frivillighet och självbestämmande i socialtjänstlagen och barns bästa
- ”Behovet av bostad är uppfyllt” - bostadsmässig stabilitet ur ett barnperspektiv?

Möjliga insatser

- Vräkningsförebyggande arbete
  - Stöd och information före vräkning, förebygga nya vräkningshot
  - Stöd vid verkställd vräkning
  - Stöd efter vräkning
- Boendeenhet
  - Bostadssociala kontrakt (sekundär bostadsmarknad)
- Annat boende
  - Akutboenden; undvika nöd (även nödbistånd)

- Orosanmälan – oftast vid verkställd vräkning, vanligtvis inte vid vräkningsrisk om inte andra problem föreligger
- Samtal med barn och barns delaktighet
  - Barnkonventionens 12:e artikel om rätten att bli hörd
- ”Barnspecifika” behov och hänsyn vid vräkning och vräkningsrisk
- Olika perspektiv på barns rätt till bostad kan tolkas som en spänning mellan olika uppfattningar om vem som har det yttersta ansvaret för barns bästa i dessa ärenden –Föräldrarna? Välfärdsstaten? Marknaden?

Rätten till bostad – barnperspektiv och barns perspektiv

- Barns bästa? Variation i bedömningar
- Bortom vräkningsstatistiken
  - Barn i vräkningsrisk/på sekundär bostadsmarknad/vid renovräkning
  - Barnperspektiv i vräkningsförebyggande arbete?
- Barnperspektiv och barns delaktighet
  - Barnkonventionen lag sedan 2020 – utrymmen för förändring?
  - Inkorporeringen av BK och formuleringar om barns bästa som tillkommit i svensk lagstiftning sedan konventionens ratificering 1990, har ej medfört en utkrävbar rätt till bostad för barn i Sverige
    - Alternativa strategier?

UPPSALA
UNIVERSITET

TACK!

